

Oponentský posudek bakalářské práce Ondřeje Vavříčky: Geografické dimenze teroristických aktivit organizace ETA v Baskicku a ve Španělsku

Předložená bakalářská práce se zabývá tématem velmi aktuálním a pro politickou geografii atraktivním, a to terorismem a nacionalismem. Také výběr regionu pro tuto práci má svoji logiku: Baskicko patří spolu s Katalánskem, Skotskem a Vlámskem v rámci EU ke třem nejznámějším případům národnostního separatismu, byť cestu k dosažení nezávislosti si baskičtí nacionalisté zvolili na rozdíl od svých kolegů odlišnou. Téma nacionalismus a terorismus v Baskicku, či šířeji národnostní a regionální separatismus ve Španělsku, bylo v zahraniční literatuře za několik dekád vývoje konfliktu již mnohokrát zpracováno, v české literatuře však soustředěnější výzkum či kompaktnější monografie stále chybí. Výjimkou jsou spíše nepočtené bakalářské či magisterské práce na různých univerzitách, dokladem čehož je také vedoucí této práce Mgr. Lepič, na jehož dílo tato bakalářská práce v podstatě navazuje.

Bakalářská práce Ondřeje Vavříčky má 47 stran včetně 7 obrázků, 1 tabulky a 4 grafů. Práce je strukturována do 9 kapitol a 8 podkapitol, přičemž první cca polovina textu je věnována teoretickým konceptům terorismu a nacionalismu, druhá polovina je pak analýzou geografického rozložení teroristických útoků ve vybraném regionu, přičemž zvláště je hodnocen výskyt útoků na území celého Španělska a zvláště na úrovni Baskicka.

Autor v úvodu srozumitelně formuloval cíl práce, který dále rozvedl do tří logických hypotéz, které se pokouší v analytické části práce potvrdit. V tomto kontextu text splňuje normy bakalářské práce. Dovolím se hned v úvodu hodnocení pozastavit nad absencí číslování kapitol, což činí práci značně nepřehlednou. Také by šel lépe vyřešit tok textu. V některých případech text končí v polovině stránky (s. 15 či 31) a čtenář je pak zmaten, že není konec kapitoly, neb ta pokračuje za grafikou na druhé straně. Jinak text je hojně a správně citován s odkazy na bibliografické citace v seznamu literatury. Ten nese 16 položek českých i zahraničních autorů (k výběru literatury viz dále). Pravopis a také jazyková forma textu jsou až na pár drobných chyb v pořádku a na velmi dobré úrovni. Připomínku bych měl pouze k překladům některých odborných termínů: např. „the symbolic hearth of a group“ není symbolickým srdcem, ale „jádre“ etnické skupiny.

Oceňuji autorovu snahu o vlastní grafické výstupy (kartogramy), které jsou dobře propojeny s textem a vhodně ilustrují analyzovaný jev. Dvě výtky bych přesto měl. Nechápu, proč jsou tabulky nazývány obrázky (Obr. 1 a 2, str. 16, resp. 18) a proč tabulka alias obrázek 1 na straně 16 je v angličtině? Zdá se, že obě tabulky jsou naskenované. Už nebyl čas na jejich přepis a na překlad? Možná by šlo také lépe vyřešit grafické znázornění počtu útoků v oblastech Baskicka (Graf 4) pomocí kartodiagramu – ale to je pochopitelně otázka technických možností.

Chybou, která se opakuje v drtivé většině mně známých bakalářských a magisterských prací, je slabá provázanost teoretické a analytické části. V tomto případě se toho autor alespoň částečně pokusil vyvarovat, když si pro formulování

hypotéz zvolil teoretický koncept „spatial identity“ od Davida Kaplana. Mohli to sice být jiné koncepty a jiní autoři, a i když není vysvětleno proč, je tento vcelku pořádku. Nicméně většinu diskuze o definici terorismu a nacionalismu autor pojal jako výpisky pár známých autorů bez zjevné další návaznosti na vybrané téma. K čemu třeba slouží pojednání o původu výrazu terorismus či Gellnerova klasifikace nacionalismu mně není jasné. Přitom vhodný výběr klasiků modernismu mohl sloužit jako odrazový můstek k definici proměnných v následující statistické analýze.

Také mně vadí, že řada citací odkazuje na bakalářské a magisterské práce, o jejichž úrovni až na výjimky nemáme tušení. Chápu, že bakalář ve svém věku nemůže mít nastudované všechny zmíněné autory v originále (a právě proto by měl být obezřetný u podobných bakalářských prací), ale i v češtině již existují spolehlivá díla, která z dlouholetého výzkumu tématu a jeho široké produkce vybírají a kompilují to nejpodstatnější (viz např. čítanka nacionalismu od Hrocha).

V analytické části textu autor projevil velkou znalost a přehled o geografii Baskicka, potažmo Španělska, i o problematice politického vývoje tohoto regionu. To se zúročilo při explanaci schématu prostorového a časového rozložení teroristických útoků, která je jádrem a hlavní přidanou hodnotou práce. Naopak jako problematickou vidím regresní analýzu prostorového rozložení terorismu. Ne však pro výběr samotné metody. Za prvé, špatný je výběr proměnných – autor předesílal zapojení socioekonomických indikátorů, ale vybral pouze disponibilní příjmy. Přitom v duchu modernistických teorií a díky možnostem statistických databází se nabízely například míra urbanizace, či podíl lidí v zemědělství, vzdělanostní struktura, HDP, atd. Za druhé, nedostatečná je interpretace výsledků. Autor nám v obr. 7 z celé regresní analýzy předložil pouze korelační diagram (kde je zbytek, abychom mohli posoudit signifikanci souboru proměnných?) A bohužel se spokojil pouze se vztahem závislé a nezávislých proměnných (k tomu by přeci stačila prostá párová korelace) a nevyšimá si vztahu ostatních proměnných (např. vztahu příjmu domácností s volebními výsledky nacionalistických stran, který poukazuje na zajímavou souvislost). Možná by autor toto mohl doplnit při prezentaci.

K metodické (nikoliv metodologické) části mám ještě následující dvě připomínky či dotazy: 1) čím je měřena turisticky významná oblast v typologii potenciálních zón konfliktů; 2) jak zásadní je rozdílnost databází GTD a Asociación Víctimas del Terrorismo? Nezkresluje tato rozdílnost výsledné počty útoků mezi vymezenými obdobími?

I přes uvedené připomínky považuji předloženou bakalářskou práci Ondřeje Vavříčky z hlediska rozsahu i kvality zpracování za vyhovující a doporučuji ji k obhajobě.

A na závěr prosím ještě stručný komentář či názor na legitimitu chystaného katalánského referenda a jeho důsledky pro politický vývoj ve Španělsku a zvláště Baskicku.